

SPOLOČNÝ PASTIERSKY LIS

biskupov a ostatných arcipastierov katolíckych Slovenska a Podkarpatskej Rusy k veri

---

Duchovná správa a protikresťanské združenia.

Mili Veriaci!

Už dávnejšie bolesťou sviera naše otcovské srdce smutná skutočnosť, že mnohí z vás, milí veriaci, v posledných rokoch vrhli sa do náručia takých združení, ktorých pôsobenie ohrozuje nielen vaše večné spasenie, ale i váš opravdový hmotný blahobyť.

Počas hroznej vojnovej búrky rozvlnené more naruživosti otupilo duše a mravný cit klesnul. Na prvú dúhu pokoja horúčková túžba po rýchlej náprave vybušila miestami v poľutovania hodných prečinoch. Dlho prechovávané a v mnohom sklamané nádeje rozčulili, rozorvaly a do mimoriadneho zmätku priviedly celú spoločnosť. Hmla zúfalej neistoty zahalila celý obzor a ako ťažká mura väzila na myšliach i srdciach. Tonúci v nerestiach, ako kto sa topí, i britvy sa chytali.

Stiesnené položenie použili všelijakí nesvedomití dobrodruhovia a dali sa v mútnom loviť. Počítajúc na výhody vodcovstva a hojný zisk stali si na čelo chudoby a sružovali ju. Darilo sa im. Skvelé sľuby a pôvabné heslá strhly za sebou celé davy, ktoré málo uvažovali, ale tým viac si snývaly o povojnovom raji, ktorý tak túžobne očakávali.

Ale čiže tento tak krásne líčený a sľubovaný raj prišiel?

Pre samých falošných prorokov možbyť, pre svedené však zástupy ani najmenej!

Lebo hoci sa nedá tajiť, že kde-tu ráznym jednotným výstupom a silou solidarity (spoluzávaznosti) vydobylo si služobníctvo a robotníctvo dočasné zlepšenie svojho hmotného stavu: čoskoro ocítilo sa v horšom otroctve, než bolo to staré. Či už nepočuť vzdychy s mnohých strán za skromnou skyvou chleba, ktorú kedysi spokojne požívali? Húfy nezamestnaných a ubohých volajú za prácou a istým prístreším.

Nové falošné evanjelium a združenia, ktoré sa na jeho základe utvorili, sa nie priam osvedčily, ba zlyhaly. Že ani v budúcnosti sa nedá od nich očakávať vykúpenie, príkladom je nám Rusko. Tam jeho zásady až do posledného bodu previedli — a čo bolo výsledkom? Bieda, o takej svet nikdy predtým neslyšal! Komu by neotriasalo až útroby a komu by nevyronilo slzy sústrasti zúfale stonanie niekedy tak mocného a slavného bratského národa? Koľko chrabrých srdc a koľko umných hláv kleslo novšie hladom v tej v prírodných pokladoch bohatej a úrodnej krajine? A koľko by ich ešte bolo kleslo, keby sa cudzozemsko a menovite slávne panujúci Sv. Otec, Pius XI. nebol Ruska zaujal a nebol mu poskytnul miliónové zásoby potravín? Tie vychradnuté zmeravené ruky zomrelých, ktoré sa tiež vystieraly za almužnou, ale márne, lebo sa im jej už nedostalo, sa dvihajú na večné svedectvo, že nauky falošných prorokov, ktoré ich opanovali, sú nie pravé. Hejže veru kropáčom satanášovým sa ešte nikdy nezažehnala hmotná bieda, ale sa len zväčšuje! Po ovoci poznáva sa strom. (Mat. 12, 33.)

Úžasnejšia však, než smrť telesná a nedostatok, je zkáza duší, ktorú nové bludy zapríčinily. O tonito podrobnejšie.

Keby sa sružovatelia ubolenej chúdeže neziskne zasadzovali za odstránenie krivd, ktoré liberalizmom odchovaný a presítený kapitalizmus na nej popáchal; keby sa úprimne starali, aby sa spravodlivo vyrovnávaly hospodárske protivy, keby čestne bojovali na každom poli nielen za seba, ale i za tých, ktorých majú za sebou; keby obeť pracovali a nie toľko hubovali za ozdravenie nezdravých pomerov v rodine, v spoločnosti a v štáte: ktože by sa radšej pripojil a podal im pomocnú pravicu, než my sami? Keď však so zármutkom zkusujeme veľmi často, že tí, čo sa honosia a vydávajú za obrancov utlačených a hubou omáľajú rovnoprávnosť, slobodu a bratstvo, najviac sami podkopávajú základy a piliere všetkej spravodlivosti, lásky a pokoja: to jest — vieru,

a mravnosť; keď očividome sa presvedčujeme, že najstarostlivejšiu matku a dobroditeľku trpiaceho človečenstva, (večnú strážkyňu a rozširovateľku milosrdenstva, pravdy a spravodlivosti, od Krista Pána nám poručenú) Cirkev katolícku by rádi so sveta sniesť: akože by sme sa nemali proti nim ozvať? Či pastieri môžu neadbale hľadieť a čakať, až pokým vlci celkom znivočia stádo? Isteže slová Spasiteľove sa vzťahujú i na nich: „Prichádzajú k vám v rúchu ovčom, ale zvnútra sú dravými vlkami.“ (Mat. 7, 15.)

(Ako takí počínajú si veľmi opaterne. Aby si získali prívržencov, s farizejskou vycibrenosťou a zdanlivým spoluutrením maľujú skutočné a domnelé krivdy, a lichotia k prechmatom náchylnej žiadostivosti tela, očí a pýche života a rozprúdia až do nekonečna nespokojnosť. Náter pravdomlumnosti a váhu vypovedí svojich podopierajú i menom Ježiša Krista a slovami Svätého Písma, ako to kedysi činil púštník — diabol (Mat. 4, 3—11). Boja sa zrovna odstraší si ešte nábožensky naladených poslúchačov, preto prizvukujú, že sú nie proti náboženstvu, ono je vraj súkromnou vecou každého, do ktorej sa mu nemiešajú. Postupne však v svojich rečiach a spisoch, hoci väčšmi zaobaleno a nepriamo zabrádajú a štvú proti všetkému, čo s náboženstvom súvisí. Sposmešňujú a znevažujú a zapierajú učenie a ustanovizne Cirkvi. Znehodnocujú Verímboha, Desatoro, sviatosť a čokoľvek bolo našim predkom a i nám by malo byť svätým. V mene vedy vraj a pokrokovosti vyčínajú si i samého Pána Boha a tak ho svojimi špinavými ústami a nešerednými tlačivami znehodnocujú, akoby bol iba zo starých detských bájok pozostalou, nič neznamenajúcou nulou. Človek im je obyčajne len dokonalejším zvieraťom a potomkom opíc. Stav manželský nie sviatosťou, ale pospolitou občianskou smlouvou. Večnú odmenu a trest nepoznajú; nebo ponechajú, ako istý ich veľikáš — Bebel — povedal — anjelom a vrabcom. Dôsledne takejto viere cudzie súkromné vlastníctvo, i keby ono bolo poctivou cestou, krvavým potom a mozolami získané, vyhlasujú za krádež.

A čo s najväčším zákonom lásky k bližnému? Či ho neodkopli, keď na miesto porozumenia a smierlivosti oznamujú triedny boj, násilie, teror a rozvrat?)

Aký majú úmysel s kresťanstvom, osvedčujú tým, že ho vytískajú z každej ustanovizne súkromného a verejného života. Odeirkevnúť a zlaicizovať všetko: to je ich heslom. Čo to znamená po slovensky, keď nie zosvetáriť a spohanšitiť? Rádi by Cirkev pozbavil všetkého vplyvu a orabovať i posledného haliera, aby potom ako pokazená slúžka a opustená žobráčka hľadala útluk — v katakombách. Kdo nepočul o rozluke a secularizácii? Že si neprajú náboženskej výchovy a hromžia na cirkevné školy — je jasné. Kríž a katechizmus a vôbec čokoľvek pripomína a udržuje pamiatku nadprirodenej viery, nedbali by vidieť medzi odhodnenými haraburdami, ktoré by ešte veľkodušne dovolili, komu sa páči, uschovať si v tajnej domácej komôrke.

Samo sebou sa rozumie, že kto sa opováži proti nim ústa otvoríť a ich zákerné plány prekážať, na toho idú. Nečudujte sa teda, že duchovenstvo im je červeným súknom, ktoré začerníť, zatieniť a do blata potupy vtiahnúť je im ľahôdkou. Nieť toho skutočného, alebo udajného poklesku, ktorý by z minulosti a z prítomnosti nevyňúrili, neroztrúbili, nezveličili a neprišli za krky niektorému kňazovi, mníchovi, alebo mniške. Duchovní sú pre nich iba naničhodnými darmožráčmi, bruchopasníkmi, ktorí sa vraj nestarajú o hladujúci zástup, ba sú nepriateľmi chudoby. No vieme, že pravda oči kole, a kto je v peci, myslí, že sú všetci, „Uder na pastiera — a rozprchnú sa ovce“ (Zách. 13, 7).

Ký div, milí veriaci, že keď ten zubožený človek so dňa na deň iného nepočuje a iného nečíta, len že mu náboženstvo a náboženstva nosiči nič neosožia, ba že sú proti jeho oprávneným záujmom: odcudzí sa od neho a zanevrie naň? A načo by ho potom aj svedomie hrýzlo, keď svojím grošom a svojím vystupovaním vo verejnom živote posilňuje prúdy protináboženské?)

Je síce pravda, že ešte väčšina tých, čo sa pridružili novým bludom, na vonok a na oko zúčastňuje sa pobožnosti a ako-tak vykonáva bohoslužobné povinnosti; ale či sú bohužiaľ i v pospolitom ľude nie už i takí, ktorí sa celkom odpudili od svätého dedičtva svojich otcov a otvorene bojujú proti Cirkvi? A koľko bolo takých, čo s pátričkami v ruke a s Nábožnými Výlevami pod pazuchou slepo oddávali svoju dôveru nevercom?

Rady odbojníkov rastú. Jako sa ospravedlnia pred Bohom? Nemýľme sa! Spasiteľ hovorí: Nikdo nemôže slúžiť dvom pánom, lebo buďto jedného bude nenávidieť a druhého milovať, buďto na jedného držať a druhým bude pohŕdať“ (Mat. 6, 24). Či sa dá jednou nohou do neba a druhou do pekla kráčať? Či sa môže jedná ruka k Bohu vystierať a druhá podávať satanovi? Či sa snesie na tom istom oltári svätá archa úmluvy a filištínsky bôžik Dágon (1. Král. 5, 2. nasl.)? Či smie voľakto spolupôsobiť v synagoge ukrížovateľov Pána Ježiša a jeho nepoškvrnenej nevesty Cirkvi

a spolu sa pokladať za pravého učeníka Kristovho a za verné dieťa Cirkvi? Márna vyhovorka! Keď je i veľká suma, za ktorú si predal Spasiteľa, Judášu — zradcom si naveky! I keby ti niečo natoľko bolo užitočným, ako ruka, noha alebo oko, ale ňa vedie do smrteľného hriechu, dľa učenia Ježišovho, musíš sa odhodlať a musíš to odstrániť od seba. (Mark. 9, 42.) Či mučeníkom nepo- nukali ešte skvelejšie výhody; bohatstvá, pohodlie, rozkoše — a či sa dali sklátiť? „Lebo čo osoží človekovi, keby celý svet získal, ale škodu by trpel na svojej duši? Alebo jakú výmenu dá človek za svoju dušu“ — pýta sa Kristus Pán. (Mat. 16, 26)

Porozumejte nás dobre, milí veriaci! Ani zďaleka nie sme proti tomu, aby ste sa vše- možným mravne dovoleným spôsobom domáhali snesiteľnejšieho a pohodlnejšieho živobytia; naopak, za povinnosť si pokladáme, aby sme vás v tejto snahe podporovali: len proti tomu sa ozývame a ohradujeme, aby vás kdeakí nesvedomití sobeckí dobrodruhovia medovými motúzkami neza- viedli z blata do kaluže. Doprajeme Vám, aby ste si čím viac ruží a čím menej trnia utrhli, do- prajeme, aby ste v tomto slzavom údolí čím zriedkavejšie plakali a čím častejšie sa blažene usmie- vali; veď ste vy naše dieťky a my vašimi v Kristu rodičmi. Povedomí však svojej strašnej zod- povednosti pred súdom spravodlivého, všemožúceho a všetko vidiaceho Boha „ako takí, ktorí majú vydať počet z vašich duší“ (Žid. 13, 17.), nijako nemôžeme dopustiť, aby ste s chlebom alebo bez chleba i smrteľnej otravy požívali a zahynuli.

Preto nasledujúc príklad hollandských, nemeckých a švajčiarských biskupov z lásky, ale rázne a prísne vám na vedomie dávame nasledovné smernice a upravujeme naše duchovenstvo i vás, aby ste vedeli, čoho sa držať:

1. Zakázané je, aby sa kresťania-katolíci pridružili protikresťanskému spolku **hociakého mena a odboru**. Ku protikatolíckym sduženiam voľky-nevoľky, musíme pripočítať nielen všetky anarchistické, nihilistické, ale i rozličné socialistické a komunistické sduženia. O tajných slobodno- murárskych spolkoch tiež každý vie, že idú o život Cirkvi.

2. Keď majú katolíci možnosť, aby sa sriadili v stavovských družstvách, ktoré neurážajú **nábožens-**, sú povinní z protikresťanského odborového sduženia vystúpiť.

3. Trpieť, aby dočasne zostal zapísaný katolík v sozname protikresťanskej organizácie, **sa môže len pod týmito spoľujestvujúcimi štyrma podmienkami:**

- a) ak patričný člen dobromyseľne sa domnieval vtedy, keď sa dal zapísať, že je to dovolené;
- b) keď môže dokázať, že jedine preto odvádza členovský poplatok, aby si zachránil ne- vyhnutne potrebné živobytie, to jest natoľko je pod nátlakom teroru, že v opačnom páde **by ho** vyhnali z práce, z továreň, z úradu, zo služby; v ostatnom však sľubuje, že všemožne bude vy- hýbať stykom s organizáciou a na schôdzky a rečenia nepôjde; ich noviny a čítania akby pod nátlakom i musel ich odobierať, nikdy čítať nebude a iným ich tiež čítať nedá a čítať nedovolí;
- c) ak svoju občiansku dôveru a hlas neoddá na protikresťanskú stranu;
- d) ak on sám svojím dočasným členovstvom alebo jeho rodina nie sú vystavení nebez- pečenstvu, že od viery odpadnú.

Taký kresťan katolík, ktorý o tu uvedených pravidlách bol dostatočne poučený, a hoci mu bolo možno vystúpiť z protikresťanského sduženia, predsa zlomyseľne v ňom zostáva: nesmie byť akožto nekajúčny hriešnik a odpadlík pripustený ku svätým sviatostiam, a nemôže si nárokovať žiadneho práva a pocty v Cirkvi, ktorej sa spreneveril. Nasledovne ani rozhrešenie pri svätej spo- vedi mu nepatrí a keď — čo Boh odvráť — až do smrti v tom hriechu sotrvá, ani cirkevný pohrab. Taktiež z čestných úkonov a úradov cirkevných, ako kmotrovstvo, syndikustvo a podobné sa vy- tvára, lebo tieto prináležia iba verným katolíkom.

Keď toto prehlasujeme priam tak, **ako cudzozemskí biskupi**, tým len svoju povinnosť pl- níme, od ktorej sa na nijakú prosbu a hrozbu odchyliť nemôžeme a nesmieme.

Nikoho nenútime, nenásilíme, ani neprenasledujeme. Každý si rozhodne sám, či chce zostať s Kristom a či s Belialom!

Právom očakávalo velebné duchovenstvo a všetci praví veriaci, aby sme sa osvedčili slávne a rozhodne. Učinili sme to. Chceme tým len **slávu Bohu a pokoj ľuďom dobrej vôle** (Luk. 2, 14).

◀ Veľmi ostro a bez obálania povedal Spasiteľ; „Nedávajte veci sväte psom a svoje perly nehádzte pred svine, aby ich snáď nepošliapali, a obrátiac sa neroztrhaly i vás“. (Mat. 7. 6.)

Čo je svätejším, než viera, čo je cennejším, než nesmrteľné duše?

Svätá adventná doba obnovuje v nás pamiatku príchodu Spasiteľa sveta. Prišiel, ako dobrý pastier ku svojim ovečkám. On sám zdôrazňuje rozdiel medzi sebou a svodcami duší, keď vraví: „Kým prichádza, len aby kradol a zabíjal a hubil. Ja som prišiel, aby mali život a hojnejšie ho mali. Ja som dobrý pastier. Dobrý pastier dáva svoj život za svoje ovce“. (Ján 10, 10. 11.)

Počívajme ako dobré ovečky hlas svojho Pastiera! Usilujme sa vymaniť z hriechu a zo všetkých bludov, ktoré bývajú semeniskami hriechu! A potom v pokušeniach pozor, aby sme sa do nich znova nezaplietli! Milosť a milosrdenstvo Pána nášeho Ježiša Krista nech vás obejmie všetkých, nech osvieti a napravi hriešnych a v dobrom udržuje spravodlivých! Amen!

ŽILINA, 26-ho novembra 1924.

† **Augustin,**
biskup košický.

† **Karol,**
biskup nitriansky.

† **Ján,**
biskup spišský.

† **Marian,**
biskup baňskobystrický.

† **Peter,**
biskup mukačevský.

† **Dionys,**
biskup, apošt. administrátor prešovský.

Dr. Pavel Jantusch,
apoštolský administrátor trnavský.

Dr. Štefan Podraczký,
kapit. vikár rožňavský.

Abraham Tahy,
biskupský vikár užhorodský.